

ДО ПИТАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ЯКОСТІ ЗАКОНУ УКРАЇНИ ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ.

Доповідач: Чернадчук О.В., асистент кафедри АГПФЕБ

Закон про державний бюджет, з одного боку як основний фінансовий план держави, та з іншого боку як нормативно-правовий акт прийнятий представницьким органом – парламентом в формі закону, безумовно займає важливе місце в системі бюджетного законодавства України. Правова якість цього закону впливає на ефективність реалізації державою покладених на неї функцій, та досягнення соціальної мети. Тому вагоме значення набуває питання визначення правової якості закону про державний бюджет.

В.Д. Чернадчук визначає правову якість закону про Державний бюджет України, як цілісну стійку сукупність властивостей правової легальності прийняття та змісту закону, а також його техніко-юридичних властивостей, яка є однією з передумов ефективної дії закону, відповідно до поставлених під час його прийняття цілей [1, с. 223]. Підтримуючи таке визначення, на нашу думку, слід виділити окремо саме «легальність прийняття» закону, тобто повного дотримання процедури що передбачає в собі підготовку та розробку проекту закону, розгляд його та як результат прийняття, оскільки саме нормотворчість є найбільш впливовим фактором на кінцеву якість прийнятого закону. Дотримання процедури розробки та прийняття закону має наслідком отримання в якості кінцевого результату нормотворчості якісний нормативно правовий акт.

Як зазначає С.С. Алексєєв правотворчість є важливою частиною будь-якої держави. Ця унікальна, потребує спеціальних знань і навичок інтелектуальна діяльність, пов'язана з створенням або модифікацією існуючих в державі правових норм. За результатами правотворчості – законами та іншими нормативно правовими актами – судять про державу в цілому, ступені її демократичності, цивілізованості, культурності [2, с. 396].

Закон про державний бюджет поряд з іншими має ще одну характерну для нього ознаку – це так звана періодичність. Оскільки бюджетний період співпадає з календарним роком, то закон приймається щорічно. Виходячи з матеріально-правового навантаження, що в ньому міститься а також з важливості та значимості закону для держави, законодавець передбачив в Бюджетному кодексі України тривалу в часі, поділену на визначені етапи процедуру розробки та прийняття закону про державний бюджет. Діючим Бюджетним кодексом України передбачено три читання під час розгляду проекту закону України про бюджет. Кожне читання містить в собі ґрунтовне вивчення та доопрацювання проекту закону, і завдяки проходженню кожного з цих етапів кінцевий варіант закону повинен стати обґрунтованим, оснований на реальних показниках, не суперечити іншим законам, тобто набути правової якості в результаті глибокого юридичного, фінансового аналізу його змісту, та розгляду й прийняття зауважень до проекту закону.

Бюджетний кодекс встановлює граничні строки підготовки, розгляду та прийняття закону про державний бюджет України. Що покликане необхідністю надання часу для складання обґрунтованого проекту закону, виявлення недоліків та його доопрацювання. Встановлено також строк до якого повинен бути прийнятий та підписаний закон про державний бюджет.

Оскільки законодавець встановив таку тривалу процедуру з метою отримання в якості кінцевого продукту високоякісного закону про бюджет, як у матеріально-правовому сенсі так і в техніко-юридичному, будь які відхилення від цієї процедури можуть призвести до зниження його якісно-правових властивостей.

На практиці, на жаль Верховна рада України та Кабінет міністрів України не дотримуються чітко встановленої законом процедури розробки, розгляду та прийняття закону про державний бюджет: порушуються терміни розробки та ухвалення проекту закону Кабінетом Міністрів України, його подання до Верховної Ради; порушуються терміни проведення читань проекту та його доопрацювання, нерідко всі три читання проводились в один день, що не дає можливості проведення ґрунтовного аналізу правових норм, що в ньому містяться, оцінки зауважень та прийняття поправок. Все це призводить до зниження правової якості закону, прийняття необґрунтованих показників, що в подальшому потребує

постійного доопрацювання та внесення змін, і як наслідок знижується той соціальний ефект, що очікується від виконання закону. При цьому в сучасному бюджетному законодавстві відсутнє положення про відповідальність суб'єктів бюджетного процесу за порушення строків підготовки, розгляду та прийняття закону про державний бюджет. Наявність зазначеного інституту відповідальності, на нашу думку, сприяла би підвищенню якісних властивостей самого закону, та запобігла практиці несвоєчасного прийняття закону про державний бюджет.

Тому питання процесуально-правової якості закону про державний бюджет є досить актуальним та потребує поглибленого вивчення, виходячи з особливого місця що займає закон про державний бюджет України в системі бюджетного законодавства.

Література:

1. Чернадчук В.Д. Стан та перспективи розвитку бюджетних правовідносин в Україні: Монографія./В.Д. Чернадчук/ – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 456 с.
2. Алексеев С. С. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов./С.С. Алексеев/ - М.: Норма, 2005. - 453 с.